

Miljøministerens svar på spørgsmål nr. 12 ad L 118 og L 119 stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

Spørgsmål 12

Vil ministeren eksemplificere, hvordan forslagernes gennemførelse af miljøansvarsdirektivet vil ændre på erstatningsansvaret for skader påført miljø ved luftforurening og vandforurening fra husdyrbrug, når der ikke er tale om akut skade men fx længerevarende påvirkning fra én eller flere kilder?

Svar

Indledningsvist bemærkes for god ordens skyld, at implementeringen af miljøansvarsdirektivet først og fremmest vedrører en offentligretlig pligt til for egen regning at udføre handlinger til forebyggelse og/eller afhjælpning af miljøskader. Der er ikke tale om privatretlige erstatningsansvarsregler.

Nedenfor redegøres overordnet for, hvornår der kan være pligt til at afhjælpe skaderne efter gældende regler, henholdsvis efter lovforslagene.

Når der er tale om luftforurening og vandforurening fra husdyrbrug, som bidrager til en længerevarende negativ påvirkning fra flere (mange) kilder, vil der ofte være tale om diffus forurening.

Ved *diffus forurening* forstås f.eks. tilfælde, hvor forureningen skyldes, at et enkelte husdyrbrug sammen med et stort men ubestemmeligt antal husdyrbrug og evt. andre forurenere (herunder f.eks. også stammende fra udlandet) har bidraget til den samlede forurening.

I sådanne tilfælde vil det hverken efter gældende regler eller efter de nye regler til implementering af miljøansvarsdirektivet være muligt at pålægge et ansvar for genopretning, henholdsvis den mere vidtgående afhjælpning af miljøskaden.

Dette følger af, at der skal være en årsagssammenhæng mellem skadevolderens handlinger og den skete skade. For så vidt angår miljøskader fremgår det direkte af miljøskadelovens § 4, stk. 1, nr. 1, at der ikke er tale om miljøskader, når det ikke er muligt at fastslå sammenhængen mellem ska-

den og den enkelte forureners handlinger eller undladelser. Kan denne årsagssammenhæng ikke påvises, er det ikke en miljøskade.

Uden for tilfældene med diffus forurening (hvor ansvar ikke kan pålægges) er det ikke afgørende for ansvaret, om der er tale om en akut skade eller en længerevarende påvirkning, idet tilsynsmyndigheden – evt. efter undersøgelsespåbud - dog skal kunne fastslå, at der er sket en negativ ændring (en betydelig negativ påvirkning efter miljøskadereglerne) af den hidtidige tilstand.

Kan der således påvises en omfattende forurening, hvor det er overvejende sandsynligt, at en luftforurening (ammoniakdeposition) som følge af udspreddning af husdyrgødning stammer fra et husdyrbrug (f.eks. fordi der kun ligger ét husdyrbrug på kanten af et hedeområde), og myndighederne f.eks. kan bevise, at landmanden udspreder langt mere end tilladt, vil der typisk være tale om en forsætlig overtrædelse, og betingelserne for at meddele påbud om genopretning *efter gældende regler* vil derfor være opfyldt. De gældende regler indeholder ikke ansvar for producenter eller importører.

Et påbud om genopretning kan f.eks. pålægge landmanden en pligt til afbrænding af heden. Landmanden vil dog kun kunne påbydes en indsats på hedejorden, hvis han har rådighed over denne jord.

Efter miljøansvarsforslagene kan et ansvar for forurening som udgangspunkt gøres gældende, uanset om der foreligger en ulovlighed. En luftforurening vil ikke i sig selv kunne udgøre en miljøskade, idet de beskyttede ressourcer efter miljøansvarsdirektivet er beskyttede arter og internationale naturbeskyttelsesområder, vand og jord (sidstnævnte kun for så vidt angår menneskers sundhed).

I det valgte eksempel med udspreddning af husdyrgødning vil brugeren (landmanden) være ansvarsfri, hvis han kan godtgøre, at husdyrgødningen er håndteret efter reglerne, og han ikke har handlet uforsvarligt. Har han derimod udspreddt husdyrgødningen i strid med reglerne, vil han være ansvarlig.

Producenten eller importøren, der efter forslagene er pålagt et subsidiært ansvar ved anvendelse af bl.a. husdyrgødning, vil ligeledes være ansvarsfri, hvis han kan godtgøre, at skaden ikke skyldes fejl ved produktet (stoffer m.v., som ikke hidrører fra dyrenes urin og fækalier, men som er tilført husdyrgødningen), og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd ved produktionen eller importen.

Udover mest mulig genopretning kræver miljøansvarsreglerne, at der efter behov sker supplerende og kompenserende foranstaltninger. Der henvises herom til bemærkningerne til miljøskadeloven.

Der er endvidere hjemmel til at påbyde en indsats, uanset om skadevolderen har rådighed over den ejendom, hvor indsatsen skal gennemføres.

Er der tale om en grundvandsforurening som følge af mange og hyppige spild af pesticider over tid, gælder der allerede i dag et ubetinget ansvar efter jordforureningsloven, uanset om skadevolderen har rådighed over den skadede ejendom. Også efter jordforureningsloven er der alene krav om genopretning eller tilsvarende afhjælpende foranstaltninger, men ikke om supplerende eller kompenserende foranstaltninger.